

Uitvoeringsvoorbeeld voor het CFIT-commitment

"Wij gebruiken onze ICT efficiënter (en gebruiken een efficiënte configuratie)"

Use better

Casestudie

Digitale Zomerschoonmaak in de Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam | Nederland
2023

Impact
categorie:

Product
categorie:

**Neem voor meer informatie contact op
met:**

Secretariaat van het CFIT: cfit@rws.nl

Deze casus illustreert elementen van de volgende CFIT-commitment:

- We gebruiken onze ICT efficiënter (en gebruiken een efficiënte configuratie).

Het doel van deze reeks casussen is om te illustreren hoe de toepassing van de commitments uit het *CFIT Framework for Circular and Fair ICT Procurement* eruit kan zien. Houd er rekening mee dat deze casusbeschrijvingen zich richten op één element van een aanbesteding of proces dat over het algemeen veel meer duurzaamheidseisen bevat.

Digitale Zomerschoonmaak in de Gemeente Amsterdam

Inleiding

De gemeente Amsterdam heeft ambitieuze doelen als het gaat om het tegengaan van klimaatverandering en circulariteit. Haar Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 komt voort uit de visie van de stad om een klimaatneutrale en circulaire stad te zijn, waar zuinig met energie wordt omgegaan, energie duurzaam wordt opgewekt en grondstoffen en materialen oneindig worden hergebruikt. Om deze ambitie waar te maken, wordt iedereen gevraagd een steentje bij te dragen. De 20.000 medewerkers van de gemeente worden bijvoorbeeld aangemoedigd om 10% van hun tijd te besteden aan duurzaamheidsgerelateerde activiteiten die verband houden met hun werk. Een van de activiteiten is de deelname aan duurzaamheidsbijeenkomsten die door de gemeente worden georganiseerd. Medewerkers kunnen hier ideeën ontwikkelen en genereren en bespreken acties die kunnen bijdragen aan het behalen van de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Deze case richt zich op een initiatief dat voortkwam uit één van deze bijeenkomsten. Het doel was om de IT-voetafdruk van de gemeente en de daaraan gerelateerde klimaatimpact te verkleinen. In 2023 startte de IT-afdeling met motiveren van het personeel om data op te ruimen als een manier om zo de serveropslagcapaciteit te verminderen. Hoe meer data wordt opgeslagen, hoe meer servercapaciteit nodig is. Dit verhoogt het energieverbruik en het gebruik van grondstoffen voor de productie van hardware.

Wat is er geïmplementeerd?

Het initiatief bestond uit een communicatiecampagne om gemeentepersoneel aan te moedigen onnodige persoonlijke bestanden en e-mails van hun IT-apparatuur (pc's en laptops) te verwijderen. Dit verkleint de benodigde opslagcapaciteit, en daarmee ook de behoefte aan gemeentelijke servers en clouddiensten. De campagne liep tijdens de zomer van 2023, van juli tot augustus. Dit is bij de gemeente een wat rustigere periode met meestal minder werk waardoor verwacht werd dat medewerkers hier wat tijd voor vrij konden maken. De campagne bestond uit twee hoofdelementen:

- Een poster om de aandacht te vestigen op de digitale opruimactie. De informatie op deze poster bevatte bewustmakingsboodschappen, belangrijke acties en een verwijzing naar de intranetpagina met tips en instructies voor het efficiënt opruimen van gegevens en het vrijmaken van opslagruimte. De boodschap op de poster luidde als volgt:

Digitale schoonmaak

Weg met onnodige data en e-mails!

Elke e-mail die we verzenden en elk bestand dat we opslaan kost energie. Wist je dat de CO₂-uitstoot van 20 e-mails gelijkstaat aan 3 kilometer autorijden? Door digitaal op te ruimen draag jij al bij aan een beter milieu. Dus: aan de slag!

Wat kun jij doen?

- Check de regels over wat je moet bewaren
- Verwijder onnodige e-mails en bestanden
- Gebruik de Cloud

intranet.amsterdam.nl/opruimtips

- Een document met eenvoudig te begrijpen tips en trucs, geïllustreerd met schermafdrucken, waarin wordt uitgelegd hoe medewerkers hun eigen Outlook-mappen en bestanden efficiënt en correct kunnen opruimen. De instructies voor het beheer van e-mails gingen bijvoorbeeld over:
 - Wat je moet bewaren en wat je moet verwijderen
 - Hoeveel gegevens er zijn opgeslagen in Outlook
 - Het afmelden van mailinglijsten en opruimen van nieuwsbrieven
 - Het opruimen van je inbox en bijbehorende submappen
 - E-mails opruimen waarin je bent gekopieerd (cc)
 - De map "Verwijderde items" opruimen

De instructies voor het beheer van gedeelde en individuele schijven gingen over:

- (Links naar) gedeelde schijven gebruiken om documenten te delen in plaats van bestanden bij e-mails te voegen
- De persoonlijke schijf opruimen door onnodige documenten en oude versies te verwijderen en door essentiële documenten alleen op de gedeelde schijven op te slaan. Dit geldt niet voor vertrouwelijke informatie; deze moet worden opgeslagen in speciale mappen met beperkte toegang, in overeenstemming met de procedures van de gemeente
- De map Downloads beheer door te bepalen welke bestanden moeten worden verwijderd

De informatie werd via verschillende kanalen verspreid om een zo breed mogelijk publiek te bereiken:

- Een artikel in de interne nieuwsbrief die alle medewerkers ontvangen
- Een lanceringsbericht en herinneringen op het intranet van de gemeente
- Er werd contact opgenomen met het netwerk van duurzaamheidsambassadeurs binnen de gemeente voor verdere verspreiding van de beschikbare informatie.
- Posters op strategische locaties zoals liften en prikboarden, als geheugensteuntjes

Hoe is het tot stand gekomen?

- Tijdens gesprekken met verschillende medewerkers op de duurzaamheidsbijeenkomsten van de gemeente stelde de IT-duurzaamheidsadviseur vast dat IT-gebruikers graag willen helpen om de ecologische voetafdruk van de gemeente te verkleinen. Een van de ideeën die naar voren werd gebracht, was het verlagen van deze voetafdruk door het opruimen van e-mails, onnodige en dubbele bestanden. Op deze manier wordt de benodigde gegevensopslag en de bijbehorende impact verkleind.
- De IT-duurzaamheidsadviseur heeft een team van vijf mensen uit verschillende diensten opgericht. Van juni tot september kwamen ze elke week een half uur bij elkaar om de acties en materialen voor de digitale opruimcampagne te ontwikkelen.
- Nadat de belangrijkste elementen waren gedefinieerd, legde de IT-duurzaamheidsadviseur het initiatief ter goedkeuring voor aan de IT-directeur.
- Het team was zich ervan bewust dat niet elke medewerker zou weten hoe het digitale opruimen in zijn werk gaat. Ze ontwikkelden een document met tips en trucs om het bewustzijn te vergroten en medewerkers te helpen hun bestanden op te ruimen. De tekst werd opgesteld en herzien door niet-IT-personeel om ervoor te zorgen dat het in een taal werd geschreven die iedereen kon begrijpen.

- De Nederlandse wetgeving inzake openbaarmaking van informatie (de Wet Open Overheid) schrijft voor verschillende soorten documenten een specifieke bewaartermijn voor. Om ervoor te zorgen dat de aanbevelingen in overeenstemming waren met alle relevante wetgeving, werkte het team nauw samen met de dienst Open Overheid van de gemeente.
- Naast het informeren van medewerkers via e-mail, besloot het team de bewustwording te vergroten door posters te maken en deze op strategische locaties op te hangen, zodat iedereen ze zou opmerken.
- Om de impact van de campagne te beoordelen, wilde het team de uiteindelijke vermindering van de opslagruimte meten. Door een migratie van IT-systemen tijdens de projectperiode kon dit echter niet voor de hele gemeente worden gerealiseerd. Omdat de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Amsterdam een eigen IT-systeem heeft, konden zij de totale behoefte aan dataopslag voor en na de campagne wel beoordelen.
- Nadat hun directie de campagne had goedgekeurd, heeft de GGD besloten om aanvullende maatregelen te nemen. Hun IT-afdeling heeft de 100 grootste gebruikers van opslagruimte geïdentificeerd en hen benaderd om hen te informeren over hun opslaggebruik om hen persoonlijk aan te moedigen dit te verminderen. Ze hebben ook een vriendschappelijke wedstrijd tussen afdelingen georganiseerd om te zien wie de meeste ruimte kon vrijmaken tijdens de campagneperiode.
- De campagne vond plaats tijdens de zomermaanden, omdat de werkdruk in deze periode meestal lager is. Daardoor hadden de personeelsleden meer tijd om e-mails en mappen op te ruimen en te leren hoe ze dit regelmatig kunnen doen.
- Na afronding van de campagne heeft de IT-duurzaamheidsadviseur een rapportage gemaakt over de campagne en de effecten hiervan. De rapportage bevatte ook de resultaten van de GGD en interviews met personeelsleden op alle niveaus van de organisatie (inclusief directeuren). De resultaten zijn ook gedeeld met alle medewerkers.

Wie was erbij betrokken?

- De IT-duurzaamheidsadviseur van de afdeling Digital Services leidde het initiatief.
- Een team van vijf mensen heeft het initiatief uitgewerkt tot een campagne. Het team bestond uit twee mensen van de afdeling Communicatie, het aanspreekpunt voor duurzaamheid van de afdeling Financiën, de duurzaamheidsadviseur van de GGD en de IT-duurzaamheidsadviseur van de afdeling Digital Services.
- De IT-directeur en de directeur Data hebben het initiatief goedgekeurd en de directeurs van de andere diensten op de hoogte gebracht van de campagne.
- Al het gemeentepersoneel werd aangemoedigd om deel te nemen aan de digitale zomeropruimactie.

Wat waren de resultaten en geleerde lessen?

Resultaten

- Het initiatief is goed ontvangen en verschillende deelnemers hebben om meer tips gevraagd over hoe je data kunt verminderen.
- De medewerkers van de GGD zijn erin geslaagd om de opslagbehoeften voor e-mails met 10% en voor gegevens (bestanden) met 20% te verminderen. Dit resulteerde in een totale vermindering van data van 15%.
- Een algehele gegevensreductie verkleint de ecologische voetafdruk en verlaagt de kosten van gegevensopslag op servers en in de cloud.
- De nationale regelgeving inzake informatietoegang (WOO) wordt momenteel aangepast. Een aantal vereisten zal worden verlaagd, wat in de toekomst kan leiden tot minder opslag van documenten.

- De IT-duurzaamheidsadviseur ontwikkelt momenteel een duurzame IT-strategie, die 'Gebruik Beter'-acties zal bevatten, waaronder het opruimen van digitale gegevens. Enkele ideeën zijn:
 - De digitale opruimcampagne volgende zomer herhalen.
 - Maandelijks berichten sturen om mensen aan te moedigen hun gegevens regelmatig op te ruimen.
 - Het uitvoeren van een 'voor en na'-analyse zodra de IT-migratie is voltooid en communiceren hoeveel opslagruimte is bespaard en welke CO₂-uitstootreductie er is bereikt.

Lessen

- Betrek niet alleen IT-specialisten, maar ook mensen met verschillende niveaus van IT-vaardigheden van verschillende diensten. Dit geeft een veel breder perspectief en zorgt ervoor dat acties en berichten voor alle medewerkers gemakkelijk te begrijpen zijn en voldoen aan alle geldende voorschriften.
- Duidelijke richtlijnen opstellen is essentieel om te zorgen dat deelnemers hun data correct beheren.
- Verschillende communicatiemediën gebruiken is essentieel als je alle medewerkers wilt bereiken.
- Wanneer, net als bij de GGD, de goedkeuring van de directie wordt verkregen, wordt de uitrol en implementatie gemakkelijker.
- Toegang tot gebruiksgegevens en 'voor en na'-gegevens helpt om de impact van de campagne te beoordelen en toekomstige acties te plannen.

Disclaimer:

Deze case is beschreven om te dienen als inspiratie. Als dit voorbeeld na rijp beraad toegevoegde waarde biedt voor uw organisatie, pas het dan aan zodat het bij uw organisatie past en zorg ervoor dat het in overeenstemming is met de geldende regels en voorschriften voor inkoop.